

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Vár utca 214. sz. alatt,
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kiadóhivatal:
Györgyjakab Márton
könyvnyomdája
hová
az előfizetési pénzek és
hirdetések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 4 frt.
Félévre . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt.
Hirdetési díjak:
3 hasábos petitorsórt vagy
annak helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitlteri cikkek
soronként 10 kr.ért közöl-
tetnek.

Előfizetési felhívás.

A „CSIKI LAPOK“ II. évfolyamának január—márczius havi első negyedére új előfizetést nyitunk eddigi feltételeink mellett s egyúttal felkérjük t. előfizetőinket, hogy a hátralékos díjakat annál is inkább szíveskedjenek beküldeni, — mivel tetemes kiadásaink minden künnlevő követelésünk beszédését szükségessé teszi. Azon előfizetőinket pedig, kiknek előfizetésük a múlt év végével lejárt, kérjük' hogy előfizetésüket minél hamarabb megújítani szíveskedjenek, hogy a lap szétküldésében semmi fennakadás ne történjék.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Külföldre egész évre	5 frt.

Előfizethetni Csikszerezében Györgyjakab Márton nyomdájában, — Gyergyó-Sz.-Miklóson Kricsa Péter könyvkereskedésében. — Székely-Udvarhelyen Gyertyánffy Gábor könyvkereskedésében.

Gyűjtők 6 előfizető után egy tiszteletpéldányban részesülnek.

Csikszereda, 1890. január hó.

Teljes tisztelettel:

a „Csiki Lapok“
kiadóhivatala.

Haza és állam.

- Qui Vene distingvit, Vene docet. -

Modern, sokat tudó korunkban némelyek előtt együgyü, kicsinyes „kezdetleges“ dolognak tűnhetik fel, hogy e két szót egymás mellé állítjuk.

Ezen merész eljárásunk annál feltünőbb lehet ama némelyek előtt, ha bátorságot veszünk magunknak annak papiron, tehát feketeíval fehérén való kijelentésére, hogy e két szót azért állítottuk egymasmellé, hogy azok fogalma, értelme, jelentősége, s az azokhoz fűződő eszme, gondolatok között egy kis párhuzamot vonjunk. — Az okot, mely e párhuzam felállítására késztet, itt elhallgatjuk. De hogy a két szó fogalmai

közötti különbséget annál inkább feltüntet-hessük s a dolog érdeméhez méltó tanulságot levonhassuk, tudnunk kell legelőbbször is, hogy melyek az azonos és egy értelmet, jelentőséget, eszmét és gondolatot kifejező szavak. De úgy hisszük, nem cselekszünk okszerűtlenül, ha ezt elfogadott tekintélyek idézetei alapján tesszük.

„Azonos (identius) a mennyiségtanban oly egyenlet, melynek mindkét része ugyanaz, pl. a=a. Mértanilag ez neveztetik egy bevágó-nak.“

Az azonossági elv szerint pedig „az azonosság elvontan valaminek merő létét teszi, s kimondva így hangzik: minden az, a mi. Ez képezi a gondolkodás négy főelvének legelsejét: az azonosság elvét (principium identitatis), melyet ezen képlettel szokás kifejezni: A=A. Ezen főelv két alelvét foglal magában: 1-ör az igenlő vagy állító tétel; 2-or a megegyezés elvét. Az igenlő vagy állító tétel elve az, hogy midőn A állítatik, vagy ezt, mint ezen bizonyost, nem pedig mint más valamit kell gondolni. (Agost=Agost.)

A megegyezés elve (principium convenientiae) az, hogy A egyenlő lévén saját magával, egyenlő mindazzal együttvéve, a mit magában foglal. Az azonosság elve nemcsak a gondolkodásnak, de a létnek is törvénye és okszerű alkalmazásánál fogva az emberi ismeret kifejlése és terjedésének leghathatósabb előmozdítója. Így azon elvek, hogy az egész a maga részeivel, a tárgy a maga tulajdonaival, a fogalom a maga jegyeivel, a nem a maga fajjával stb. egyenlő: mind az azonosság elvében gyökereznek.

Az előrebocsátottakból könnyű már érteni, mely fogalmakat és ítéleteket nevez a logica azonosaknak. Azonos vagy egyenlő fogalmak azok, melyek tartalma ugyanazon jegyekkel bír; azonos vagy egyenlő ítéletek pedig azok, melyeknek tartalma és alakja ugyanaz.

Az azonos ítéletek egy gondolatot fejeznek ki s csak a kimondás módjában, azaz nyelvilag különböznek egymástól. Az azonos fogalmak és ítéletek neveztetnek egy értékűeknek. (G. A.) Vagyis „a logika egyértékű fogalmaknak nevezi azon fogalmaknak, melyek egyenlő tartalmuak, azaz melyeknek tartalma ugyanazon jegyekkel bír. Az egyértékű fogalmak neveztetnek azonos és egyenlő fogalmaknak is. Neveztetnek cserefogalmaknak is, mert gondolkodás közben könnyen felcserélhetjük egymással. Szorosan véve az egyenlő, azonos, egyértékű vagy cserefogalmak csak egyek, ennél fogva meg sem különböztethetők. A fogalmak ugyanis vagy egyenlő, vagy nem egyenlő tartalmuak; harmadik eset nincs.

Ha már két fogalom egyenlő tartalmu, azaz: ha az egyik mindazon jegyeket tartalmazza s nem is többet, mint a másik: ugyanazt gondolom mindakettő alatt, a kettőt nem különböztethetem meg egymástól s az igazán nem is két, hanem csak egy fogalom. Másféle felfogás értelmi csalódás, mely onnan ered, hogy a nyelv néha külön-külön szókkal jelöli egyazon tárgynak pl. „csillag“ és „égi test“. A különbség tehát merőben nyelvilagos; logikailag nem létezik.

Ezen előismereteknek előrebocsátása után tovább mehetünk a haza és állam fogalmának meghatározására és annak megfigyelésére, hogy e két szó azonos, egyértékű fogalmakat tartalmaz-e, vagyis azok tartalma ugyanazon jegyekkel bír-e — és melyek azok, azaz egyenlő, egyértékű, azonos cserefogalmak-e, s ennél fogva meg sem különböztethetők-e egymástól?

Lássuk tehát először is a haza fogalmát és ahhoz értők hogy határozzák meg!

„Menj ki földedről és rokonságod közül és atyád házából — mondá az Ur Abrahámnak — és jöjj ama földre, melyet mutatok neked“. (Mózes I. 12: 1.) — „Nagyon édes, kivált ellenséges földön

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

A medvebocs és a politika.

— Karczolat a t. Házból. —

Hoch, hoch!.. hangzott fel a szélsőbaloldalon beléptemkor.

Hogy hát itt ez a szokás? engem illetnek e lelkes szavak? s görcsösen szoritám a függönyt markomban, kezem reszketett, fejem szédült s végre is kíváncsiságom legyőzve félelmemet, beléptem a karzatra, s leültem a 46-ik számra.

Gondolataimat akartam rendbe szedni, hogy jutottam én ide? de nem sikerült. Végig kellett mennem mindazon apró epizodokon, a mik velem e perczig történtek; — tehát közvetlen belépésem előtt élénk zúgás, hoch-ok, a szolgálival vesződés (nem akarja hinni, hogy jegyem van), a ruhatarosnö magyarazgatja a télikabátomra adott jegy tulajdonságát, s én boszankodom, hogy már az is ki nézi belőlem, hogy először vagyok e helyen; még azelőtt: hogy alázatos kérelmemnek a főnökömhöz (kerületi jegyzőhöz) való betérjesztése, hogy elmehessek a képviselőházba, erre az ő sarkasztikus válasza: „Mit akar maga ott?“ . . . hopp! meg van, ide jutottam, tehát miért is vagyok én itt?

Megtaláltam gondolatom menetét; figyeljünk tehát, mikor jön az a medvebocs.

Ni! hogy lármáznak oda lent, nem hagyják szóhoz jutni azt a nagyszakállu, pápaszemes, ősz embert, talán most fog jönni a medvebocs! De hát miért is nem jön már, hiszen azt mondta az a nagy úr, a kit nagyságos képviselő úrnak szólított a hordár tegnap a kerepesi úton, — te Gyula, holnap aztán ott légy az országházban, nézd meg, milyen kis medvebocsot küldtek a székely atyafiak meglepetésül annak a horvát maczkónak; el gyere!

Hallottam ugyan, hogy az országházban nagyszerű jelenetek játszódnak le, a karzat tapsol; — de hogy ott egy medvebocsot mutogassanak, azt mégsem hittem; ennek hallatára vérem felzúdult ereimben, diurnistai alakom kiegyenesedett és már-már oda akartam lépni a képviselő urnak szólított urhoz, hogy kérdőre vonjam, hogy lehet az, hogy ő menageriává alacsonyítja le az országházat, s talán éppen ő lesz elővezetője annak a medvebocsnak, — ezzel szentségtelenítvén meg azon helyet, melyet a haza honpolgárai emeltek egy stb. stb. . . . ily szónoki extázisban akartam kitörni, mikor egy szembejövő kollegám sápadt alakja — eszembe juttatá, mily nehezen jutottam én be a fővárosához; hogy elő kellett idéznem összes meghalt ős-apám vitéz szellemét, s kimutatni, hogy azok mind igen jó barátságban állottak a főpolgármester ur őseivel, sőt még egyszer együtt egy keresztelőn is volt valamelyik ősem az övével. Így jutottam én oda be; nem lesz jó most egy heves interpellációval elrontani mindent, s azért

némán, lehorgasztott fejjel ballagtam tovább, — de elhatározva magamban, hogy elmegyek, biztosan ott leszek én is.

Igy jutottam én először életemben a képviselőházba. Most itt vagyok s türelmetlenül várom azt a medvekölyköt. Nem érdekel engem itt semmi, csak azt várom én, de mikor is jön már? Mindjárt kérem, most ő fog beszélni! — E szavakat a mellettem ülő éltes asszonyság ejtette ki. Ő fog beszélni!!! mindjárt? — Igen, igen! hát nem tudja, hogy most ő fog válaszolni?!

— De hát kérem, kit gondol Ön? nem azt az erdélyi m?

— Dehogy nem, azt, azt, őt, őt!

Hát beszélni is tud? Erre már kezdtem érdeklődni az iránt a fiatal erdélyi medvebocs iránt, a melyik beszélni is tud.

Hogy tud-e? — megeredt az éltes asszonyság nyelve. Vagy tudám! bearanyozni való szája van annak, uram, meglássa, hogy fog az beszélni . . . — És Isten tudná meddig folytatta volna még a jó öreg asszonyság, s én meddig bosszankodtam volna még, hogy egy medvebocs, a melynek karmai vannak, s harap, — beszélni is, és oly szépen beszélni tudjon, ha az elnök szavai: „X. Y. képviselő úr fog beszélni“ fel nem ráznak gondolataimból, mire aztán fejemet ismét szédülhöz érzem, kezem görcsösen szoritgatá az öreg asszonyság legyezőjét. Egyszerre néma csend lett, csak egy csengő, éles hang, mely oly ismerős va-

— mondja Cassianus — a hazára visszaemlékezni.

„Kényes ember az, — mondja Hugó — ki egyedül saját hazájához ragaszkodik; erős pedig az, kinek minden föld hazája és tökéletes az, kinek az egész világ számkivető helye.“

„A hazánál nem lehet kedvesebb és édesebb az életben. Semmiféle hely sem vidámított a házi lakhelynél. Kedvesek a magzatok, rokonok és házi barátok; — de mindezek mellett az egy haza tartalmazza, melyért a ki jó kételkednék-e meghalni, ha annak használhat?“ — mondja Cicero.

A haza boldogsága mint egészé, a polgárok boldogságán alapszik, mint egyesekén.

„Kicsiny hazában születél? ügyekezdel azt nagygyá tenni. Országok és városok szépségét, azok nagyságát s emelkedését a polgárok erénye, szorgalma, munkássága s műveltsége teheti híressé és nagygyá. Ki azt véli, — mondja Petrárka — hogy országok és városok becülése, kiterjedésük és nagyságukban a paloták ragyogásában s a kincsek halmazában áll, nagyon csalatkozik; mert valamint minden embert, úgy a városokat, országokat, birodalmakat nem a régiség, nem a tömördek magas torony és bástyák, nem a számtalan utcák és paloták, nem a márvány-oszlopok és szobrok, nem a festmények, nem az arany és drágakövek, nem a számtalan hadsereg kikötők és piacok sokasága, nem a polgárok nagy száma, nem a mulató helyek, kéjelmek és gyönyörök, — hanem a polgárok erénye, becsületesége és nemesége teheti nagyokká s ezek adhatnak nekik olyan hirnevet, melyek a csekély hazát is nagygyá és nevezetessé tehetik.“

„Szép az egész föld, szép az egész világ, — mondja Vajda P. — de legszebb a haza földje, legkedvesebb az elszigetelt világ, melyben a nemzet él.“

Phacion azt mondá: „Kedves fiam! ártatlan eliteltetésem miatt „bosszut ne állj.“ Akarom, hogy a hazánál hű és engedelmes fia légy; mert ez édes anyád, ki a szerint gondoskodik rólad, mint őt megbecsülte, s parancsait, mint ő kívánta, nemes önérettel bölcsen és becsületesen teljesítetted.“

Szépen és világosan határozza meg a haza fogalmát a magyar nemzet költőkirálya: Vörösmarty, midőn így zeng:

H a z á n a k rendületlenül
Légy hive, oh magyar,
Bölcsöd az, s majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.
A nagy világon kívül
Nincsen számokra hely:
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élne, halnod kell.

lakiéhez, majd élénk helyeslés moraja, s végül óriási éljen-zugás hallatszott. Taps a karzatról! S e pillanatban két száraz kar fonja körül vállamat, homlokomon egy nedves czuppanás, ropp! a a legyező eltörött.

— Nem baj, édes ifju ur, dehogy baj, de lássa, nem mondtam, mit tud ő, az én nagyságom uram; úgy-e mily ribilliót csinált itt; hogy rázza üstökét az a bozontos vén medve!

Medve, medve. Apropos medve, homlokomhoz kapok, rohantam le a lépcsőn, ropogtatva ujjaim közt a legyező csontokat. Ez volt hát az a medvebocs, a melyik harap!:

Siettem gratulálni a bátyámnak, s most már csillogó szemekkel, büszkén, mint egy nagy politikai lépdeltem; a bátyám takaritonéjának a legyezője árán voltam először életemben a képviselőházba, s bele estem a politizálásba.

Másnap ott hagytam a fővárost.

Diurnista! mi ez? mily prózai gondolat, gépies másolással tölteni az időt! — Journalista! ez az isteni fogalom. Felcsaptam journalistának, bele vitt a t. képviselő ur, az ő medvebocsával, s így most már téged foglak kinezni t. olvasó publikum.

Absi.

Igy a székely lantos, midőn írja:

A Székelyföld bérczei közt születtem,
Székely apa s anyától neveltettem,
Itt ringató bölcsöm először anyám,
Itt tanultam hön szeretni s z é p h a z á m!

És így határozza meg a haza fogalmát magyar költőink, sőt a költők majdnem mindenike, a ki azt valaha megénekelte.

LAPSZEMLE.

A t. Házból.

A karácsonyi ünnepek utáni első érdemleges ülés január 13-án volt, melyen megkezdődött a budgetvita félbeszakadt tárgyalása. A kereskedelmi miniszterium költségvetésénél kezdődött meg a vita s kedden e tárczát be is fejezték. Ezután elhatározott, hogy a honv. tárcza költségvetésének tanulmányozhatása végett a t. ház két napi szünetet tart.

Pénteken (17-én) tárgyalott a honv. miniszterium költségvetése. Perczel Miklós határozati javaslatot nyújtott be, melyet az ellenzék pártolól támogatott. — Szombaton folytatták a vitát. K a s Ivor b. volt az első szónok. Beszédében azt a kérdést vetette föl, hogy: kellőleg gondoskodott-e a kormány Magyarország megvédéséről egy orosz háboru esetén? Beszéde nagy hatást tett s az egész ház mély figyelemmel hallgatta.

Ezután még többen felszólaltak az ellenzék részéről s éles kritikát mondtak a kormány honvédelmi politikájára. Fejérvári b. honv. miniszter válaszolt az ellenzéki beszédekre s minden egyes kifogásra és argumentumra igyekezett megnyugtató vagy legalább kielégítő felvilágosítást adni, ez azonban csak részben sikerült.

A korcsma-regale „bolondjai“.

Gyergyó, 1890. január 10.*)

A regényirodalom megkapó alakjait és érdekfeszítő humorát a mai nap uralgó realismus kinövésői kezdik tullicizálni; s ha végeredményben ezen verseny nem volna anyagilag oly káros és erkölcsileg oly disprimáló; még nevetni is lehetni felette; — sőt alkalomadtán hálás anyagul szolgálhatna a jövő század irodalmi különlegességeinek.

Törvényeink — melyek az alkotmány mozgó gépezete által teljes gőzerővel gyártatnak — mind képükön hordják a tökéletlenség és hiányosság gyári jellegét, s nem ritka, sem nem kivétel az oly eset, hogy egyik-másika azok közül rövid időszak alatt többszörös módosítás, fejelés, kiigazítás, változtatás, egyszerűsítés, kibővítés, világosabb magyarázás, s Isten tudja, még hányféle okon ismételve a gyárba kerül, hogy alakja még monstruosusabbá s végrehajtásra még complicáltabbá tétessék.

Ezen jellemző tulajdonságok alapvonalai különös gond és előszeretettel vannak csoportosítva az italmérsi jövedékről és az italmérsi regale kártalanításáról szóló rendelkezésekben, ugyannyira, hogy azoknak jog-osztó és jog-fosztó labirintusában a leggyakorlottabb fináncz-athleta is eltéved és fel-ül.

Nem csoda, ha ily útvesztőkkel környezett keringőben az édes nyugalom deleléséhez szokott mamehuk-hadsereg is eltévedett és felült; s még kevésbé csoda, ha mi ostorhegyesei a törvények rendelkezéseinek ezen útvesztőkben egyszerűen elbolondulunk.

Ime egy pár mutatvány izelőül: A korcsma-regale megváltásáról alkotott XXXVI. tetz. 3. §-a azt rendeli: „hogy a kártalanítás alapját maga a jog után 1882. január 1-től 1886. december 31-ig adó alá vont összes jövedelemnek egyötöde képezi.“ Ezen tétel ügylátszik elég egyszerű és elég világos, hogy ebből jóhiszeműleg következtessük, miszerint a kártalanítás kulcsul az 1882—1886. végéig élvezett jövedelem mérve állapított meg. Ezen jóhiszeműséggel fogadtott el a javaslat s léphetett az törvényerőre.

Ennek daczára az ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri útasítás, az ő különleges és kiváltságos magyarázó hatalmánál fogva, azt rendeli: hogy a megváltás alapját nem a fenti értelemben vett 1882—1886. évi, — hanem az 1881—1885. évi jövedelem átlaga teszi, azon bevallott indokból, mert a jövedelem után kivetett adó utólagosan, illetve a következő évben eszkoztetvén, az 1881. évi jövedelem 1882-ben, és így

*) Mult számunkból tárgyhalmaz miatt késett. Szerk.

tovább, az utolsó 1885. évi jövedelem 1886-ban lett megadóztatva.

Vajjon nem egyszerűbb és igazságosabb lett volna-e azt kívánni, hogy az 1886. évi jövedelem után teljesített adófizetés igazoltassék.

Bizonyára igen, mert ez megfelelt volna a törvény szavainak, de nem felelt volna meg a háttéri és a be nem vallott finánczpolitikának, mely az 1886. évi magasab jövedelmet czélozta a számítási alaplól — sajnos, az illető jogtulajdonosok érzékeny kárára — törülni.

De lássunk egy mutatványt az italmérsi jövedékről szóló törvény rendelkezéseiből is, melylyel egyszersmind reflectálni akarok e becses lapok utóbbi számaiban megjelent „korcsma-élményesre“.

„Mercur“ tagtársnak logikai és jogi szempontból, valamint az általa hivatolt §§-ok alapján igaz van: hogy az engedményesnek sem lehet több joga, mint a tulajdonosnak; vagyis hogy a haszonbérletnek is csak annyi joga lehet az italmérsést rendszabályozni, mint magának a kincstárnak. De nincs igaz a fináncz-codex (ujkori Sybilla) kincstári érdektanainak megdönthetlen (mert m. k. súlyu) axiomái szerint.

Olvassa el tagtárs ur kellő figyelemmel az italmérsi jövedékről szóló törvény végrehajtása tárgyában kiadott 33,450—1889. számú pénzügyminiszteri rendeletet s meg fog győződni, hogy mivé törpülnek az általa hivatolt t. cz. és §§-ai ezen magas rendelet óriási labirintusában.

S miután fogadást ajánlott fel, addig, míg azt vagy egy élelmes iparlovag felütné, figyelmét az alábibakra hívom fel.

Ugyanis a fenn hivatolt magas kormányrendelet 131. §-ának IV. 2. pontja határozottan kimondja, hogy a bérleti területen csak a haszonbérletnek van joga a szesz italok kimérése felett kizárólag rendelkezni, saját italaikat mérni, vagy megbízottjai által méretni, vagy a kimérést másoknak is megengedni, — miért is mindazok, kik kimérésre a pénzügyigazgatóságtól engedélyt kérnek, ebbeli kérelmükkel az illető haszonbérletű utalandók; és ugyanott a 4. pont alatt az mondatik, hogy a törvény ama rendelkezése (5. és 6. §), mely szerint egyes engedély-kérőknek elsőbbség adandó, — és mely szerint (8. §) az ott megnevezett egyénektől az italmérsi engedély meg nem tagadható, a szerződés időtartama alatt nem nyerhet alkalmazást.

Ez azt hiszem, eléggé alkalmas arra, hogy „Mercur“ tagtársunk jóhiszemű okoskodásának tévedése megvilágíttassék, s hogy igazolja azon sajnós körülményt, miszerint Csikvármegye 47 községe, a §§-ok hajlithatósága folytán — nem ugyan nagyváradi zsidónak, — de mindenesetre egyesek kénye-kedvének és saját érdekeiket előmozdító zsarolásának lett kiszolgáltatva.

Bizony mondom, hogy azon tiszteletreméltó hazánkfiak, — kik a fenti eljárással Csikvármegye községét a „zsidó lütyűjéttől“ akarták megóvni, sokkal hazafiasabban jártak volna el, ha az idézett tetz. 56. §-a és az útasítás 131. §-a 1. pontja értelmében a kizárólagos, illetve egyedűrságot az illető községek mint erkölcsi testületek javára szereztek volna meg, mert habár úgyis az italmérsi eljárás jogszerítő káros következményei a fogyasztókkal szemben fennállottak volna, de az abból befolyó nyereség a községeknek a kártalanítás révén megcsonkított közjövedelmét, némileg kárpótolhatta volna.

De hát akkor czikkünk czimét mi igazolná?

Legfeljebb „Mercur“ fogadási ajánlata, ha addig kétszer is meg nem gondolja, hogy ily ingtag alapra mennyit lehet reskirozni. *Marius.*

EGYLETI ÉLET.

A gyergyóditrói olvasókör.

Gyergyó-Ditró, 1890. január 15.

A gyergyóditrói polgári olvasókör, mely a mult évi márczius hóban alakult, ma már csaknem teljes számmal tagjai közé számítja az olvasnitudó jobb módu közpolgárokat, miáltal jelentékeny befolyást gyakorol a közművelődés fejlesztésére. Könyve az igaz még sok nincsen, de a közelebbi napokban értesültünk, hogy az iskolaszék, illetőleg közs. képviselőtestület az iskolával kapcsolatos u. n. népkönyvtárát rendelkezése alá bocsátotta és ez uton több mint 200 féle hasznos mű olvashatása nyílt meg a tagok előtt.

Az iskola költségvetésében a nevezett népkönyvtár javára évről-évre, már hosszú idő óta

20-20 frt volt a község szíveségéből felvéve, mely összeg remélhetőleg jövőre nézve is módot nyújt a hasznos olvasni valók beszerzéséhez. A tagsági díj 1 frt, mely összeg tekintve a folyton szaporodó tagok számát összesen szép bevételt biztosít.

A „Polgári-Olvásokör“ részére f. évre következő lapok jegyeztettek elő megrendelésre: „Csiki Lapok,“ „Budapesti Ujság,“ „Ellenzék,“ „Képes Családi Lapok,“ „Egri Népujság“ és „Mátyás Diák“.

Ez idő szerint tehát Ditró községben két egyesület áll fenn és pedig mind kettő virágzó állapottal. Az „Olvásokör“ mely a rég „Olvásokör“ és „Társaskör“ egyesítése alkalmából nyerte nevét, jelenleg 54 tagot számlál. S igen szép könyvtárral, azon kívül pedig mintegy 5—600 frt értékű vagyonnal rendelkezik.

Ez egyesületnek következő lapok rendeltettek meg: „Csiki Lapok,“ „Egyetértés,“ „Budapesti Hírlap,“ „Nemzet,“ „Ország-Világ,“ „Vasárnap Ujság,“ „Ellenzék,“ „Bolond Istók.“

Ez egyesület évenként egyszer tart nagygyűlést; a tagok 3 évi kötelezettséggel lépnek be, tagokat a választmány gyűlésileg vesz fel, tagságdíj 3 frt.

A közelebbi nagy gyűlés e hó 4-én ft. Deák István nyug. lelkes elnökle alatt tartott meg, mely alkalommal a tisztújítás is megtörtént. Itt is, mint a megyénél, a régi tisztviselők egyhangú akarattal — felkiáltás útján — újra meg lettek választva. Nevezetes elnök: ft. Deák István nyug. lelkes, alelnök: Fülöp István kjegyző, igazgatógazda: Szatmáry János gyógyszerész, pénztárnok: Puskás Kálmán, könyvtárnok: Zakariás István, jegyző: Taschek Gyula, titkár: Vendl Aladár. A választmány titkos szavazás útján így alakult meg: Jakab Péter, Száva István, Lázár János, Lukács János, Bángi Árpád, Józsa Sándor, Köllő János, Miklós István. s. lelkes, Gaál Miklós, Dr. Mezey Géza k. orvos. Pótagok: Zonda József és Fülöp József.

S z i n h á z.

„Rang és mód“ Szigethy e jeles színművét hozta színre Zoltán Gyula színtársulata folyó hó 14-én, kevés számú közönség előtt. Maga a darab egyike a legjobbaknak s így a közönség általános tetszésével találkozott. A szereplők mind jól megállották helyüket; különösen kiemeljük Zoltán Gyula (Bannai Gőző), Zoltán né (Erzsébet), Szigetváry Ilon (Clariss) alakításait, kik sok igrkezettel és elég híven alakították a darab, főbb személyeit, A többi szereplők közül Beke (Bannai Gábor), Kovács Margit (Irén) és Kulcsár (Sándor) érdemelnek dicséretet.

* „A szerelem harca,“ gróf Zichy Géza kitünő színműve került előadásra csütörtökön (16-án). E darab ismeretlen a mi közönségünk előtt, s daczára ennek, mégis csekély számmal volt jelen, aminek oka — úgy hisszük — nem a társulat iránti közönyösségben, hanem az uralkodó influenzában keresendő.

A darab igen hatásos jelenetekben van megírva; úgy látszik, hogy szerzője ismerős a színpaddal s az életből kiragadott alakjait ügyesen fel tudja dolgozni számára. A szereplők teljes igrkezettel működtek közre s meglátszott rajtuk, hogy szerepeiket tanulmány tárgyává tették s úgy vitték a közönség elé.

A főbb női szerep Szigetváry Ilonka (Champsigni grófnő) kezében volt, ki azt kitünő alakításban mutatta be; különösen a második felvonásbeli jelenete (Armanddal) valódi művészi magaslaton állott. — Szigethi (Du Brevall) alakítása jó volt, masirungja is találó volt; csak az a nagy hibája van, hogy beszédközben a mondat utolsó szavait énekelve ejti ki s általában erőltetett hangon beszél, a mi bizony hiba s jó lenne leszokni róla, mert a jó színésznek természetesen kell lenni mindenben. — Beke (Armand) elég jó volt, eltekintve azt, hogy beszéde néha szakadozott volt s furdoklásba ment át; a színpadon otthonosan érzi magát s ha igrkezik is tanul: jó színész válhatik belőle. — Kovács Margit (Fleur Jean) jól játszott és ügyesen alakított. — Zoltán (Róbert) kitünő alakítást mutatott be, szerepét teljesen átértette s úgy dolgozta fel. — A többi szereplők is elég jól megállották helyüket.

* „Nóra“ Csiki Gergely 100 arany pályadíjat nyert nagyhatású történeti drámája adatott szombaton (18-án), közepes számú közönség előtt, mely a darabot jól fogadta s meglegedésének többször élénk tapaszokban adott kifejezést.

A darab a XVIII. század elején játszik a bécsi udvarnál; a jelmezek csínosság, elegans és korhű volta valóban meglepte a közönséget. — A czímszererepet Szigetvári Ilon játszotta.

Alakítása, mely érzéssel telt játéka, kiváló szép toiletteje mind, mind a legőszintébb dicséretet érdemlik s a közönség magasabb igényeit is kielégíthette; Zoltán büszke lehet hogy őt társulata tagjai közé számíthatja, mert Szigetváry Ilon a legtehetségesebb drámai hősnők egyike a vidéki színpadokon s a közönség legteljesebb rokonszenvével találkozik bárhol. — Zoltán Gy. (Szerény László) alakítása nem volt eléggé összehangzott, néhol igen heves, másutt pedig nagyon mély volt; beszéde a gyorsaság miatt néhol alig érthető. — Szigeti (Fülkus Balás) szerepét igazi ös-magyar tyusszal adta, csak beszédben itt is tapasztalható volt a mondat utolsó szavának nyújtva — énekelve — való kiejtése. — Kulcsár (Maróthi Miklós) jól alakított. — Kovácsné (özü. Szeréminé) meghatóan játszta a gyermekét forró szerető anyát. — Arady (Morgán) nem volt szerencsés, mert alakításánál nem találta el a kellő mértéket, melylyel a különben jó szerepnél tehetségét érvényesíthette volna; — miért? azért, mert mindegyre túlzásba csapott át. — Szigethiné (Lujza hgnő) sem fogta föl teljesen szerepét, nem találta el az összhangot. (E szerep a kis Kovács Margit kezeiben talán jobb helyen lenne.) — Megemlítjük még: Szabó (Sincendorf, Beke (Roland) és Csomafái M. alakításait, kik, közöl Beke igen rokonszenves alakításban mutatta a császára iránt hű és kedvese iránt önfeláldozó szerelmest. Az előadás — leszámítva a leszámítandókat — egyike volt a legjobbaknak s a közönség meglegedve távozott a színházból.

* „A kondorosi szép csaplárné“ adatott elő vasárnap. A darabról semmi jót nem mondhatunk; meseje lapos és elnyújtott s a szereplők minden igrkezete és buzgalma sem volt képes abba életet önteni. Egy-két humorosabb jeleneten kívül, melyet Beke (Marci) és Kovács Margit (Böske) idéztek elő. — semmi nincs a darabban és sem a Zoltán Gyula (Bárony István) érzéssel alakított s a magát megcsalótnak hitt férj játéka, — sem a Szigethiné (Trézsi) rokonszenves alakja: nem voltak képesek a darabot megmenteni. Egyáltalán jobb volna, ha Zoltán igazgató az e fajta újdonságok helyett azokat mutatná be, melyek nagyobb becsesl birnak, csak hogy persze ez bajos dolog, mivel az újabb népszínmű irodalom kevés becses terméket produkált. — A szereplők közül még Szigethit (Csörgő Laci) említjük fel, kinek hangja régebben jó lehetett; játéka elég jó volt e szerepben is. Közönség még mindig kevés számban látogatja az előadásokat, pedig e kicsi, de jó társulat melegebb pártolást érdemelne. Ergo.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Mai számunkat** már csak azon t. olvasóinknak küldöttük meg, kik lapunk eddigi három mutaványszámát megtartották és nem küldötték vissza s ezáltal lapunk rendszer előfizetői közé léptek — Ismételve kérjük mindazon t. előfizetőinket, kik előfizetéseiket még nem újíttották meg, — úgyszintén azokat is, **kik a múlt évről is hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat, illetőleg hátralékaikat minél előbb kiadólhivatalunkhoz juttassák.**

— **Hymen.** Gecző Béla, kir. törvényszéki jegyző a napokban jegyezte el Ádám Irma kisasszonyt — Benedek István, királyi törvényszéki irodaigazgató művelt és kedves nevelt leányát s társasköreink ismert alakját. Hosszan tartó, zavartalan boldogságot kívánunk a leendő új párnak! — A fennebbi hírrel-egyidejűleg Gecző Béla egyik barátja következő tréfiás nekrológót küldötte be: A csikszeredai agglagények vegyes érzellemmel tudatják, hogy Gecző Béla kir. törvényszéki jegyző és jeles agglagénytársuk, mint ilyen közelebről a jegyváltás jobblétére szenderült, hogy egy minél hosszabb és minél boldogabb házaseslet mennyországába hamarabb fölébredjen és a legteljesebb boldogság s családi örömeiben az élet legvégsőbb határáig éljen és örvendezzen, a mit neki egyenkint és egyetemleg szívükből kívánunk volt agglagény társai. (Gecző ur még csak 29 éves s ezért nem tartozik az agglagények sorába. Szerk.)

— **Letört virág.** Szomorú és megrendítő családi gyász sujtotta Elthes Jakab kir. aljárásbirót és családját. Viktor nevű 9 éves fiát ragadta ki a kérélhetlen halál ölelő karjaikból. (A gyászestéről kiadott gyászjelentést térszüké miatt nem közölhetjük.) — A korán elhunyt kedves gyermek temetése folyó 20-án délután ment végbe nagy részvét mellett. Nyugodjék csöndesen! A mélyen sujtott család fogadja legőszintébb részvétünket.

— **A csikszeredai kisdud-óvó-egyesület** folyó hó 19-ére összehívott évi rendszer közgyűlését dr. Molnár József egyesületi elnök közbejött betegsége miatt jövő vasárnapra halasztotta.

— **Az influenza** városunkban tetőpontra hágott; alig van ház, hol beteg ne volna. De nemcsak itt benn a városban, hanem künn a vidéken is nagymértékben uralkodik. E miatt a helybeli városi iskola is bizonytalan időre bezárattott, s ha

a járvány nem szűnik, akkor természetesen minden iskolát be kell zárni.

— **Szintársulatunk** pártolására ezen rovatban is felhívjuk a városi és vidéki közönség jóakaró támogatását. Nem keressük az indokokat melyek bizonyos közönyösséget okoztak a színi előadások látogatása iránt, hanem utalunk közönségünk jóhírnevű színpártoló erejére s kérjük, hogy az ez utáni előadásokat tömegesebben keresse fel, miáltal meg fogja czafolni azon föltevészt, mintha a magyar színművészet pártolása iránt nem birna helyes érzéssel. — Az előadandó darabok műsora a következőleg van megállapítva: Csütörtökön, f. hó 23-án „IX-ik parancsolat“ és „Végrehajtó“, szombaton (25-én) „Egy katona története“, vasárnap (26-án) „Bolondok grófja“ Jókai operetteszerű bohósága.

— **Megyebál.** A f. évi február hó 15-én tartandó bála sikerült a rendezőségnek bályánál Becze Antalné önagységát, biz. elnökül Mikó Bálint főispán ur öméltóságát megnyerni. Ez igen szerencsésen tett választás már előre biztosítja a bál sikerét, annyival is inkább, mert a farsangon ez lesz az egyedüli elite-bál. A meghívók már szétküldtek s a kik tévedésből nem kaptak, de arra igényt tartanak, kéretnek avégett a bizottság bármely tagjához fordulni, mint a mely egyéb a bált illető tudakozódásra is minden szerdán és szombaton délután 5 és 6 óra között, a bizottság gyűlés helyén (Csillag-vendéglő 1 sz. a.) készséggel nyújt felvilágosítást.

— **Gyergyói hírek.** A gyergyószentmiklósi „polgári olvasókör“ bálja f. hó 25-én a Laurency János nagytermében lesz. A meghívók már szét is küldtek. A rendező bizottság buzgóan dolgozik az előkészületeken. A polgári olvasókör bálja szokott mindig a farsangon az első multság lenni. Mint általánosan kedélyesnek ismert estélyt őszintén ajánlhatunk a közönség figyelmébe. — A gyergyószentmiklósi Szentháromság legényegylet évi rendszer számadási közgyűlését Lázár Menyhért elnökle alatt folyó hó 12-én tartotta meg. Az évi számadás eredménye és egyéb egyleti és egyházi ügyek letárgyalása után, az új igazgatóság lett 3 évi időtartalomra megválasztva még pedig, igazgató: Bocsány István, aligazgató: Lázár Z. István, titkár: Kritsa Konrád, rendező pedig: Lengyel János. — A gyergyószentmiklósi „Caszinó“ 25 éves jubiliuma alkalmával egy jól összeállított 4-es férfiar is közre fog működni, az ünnepélyen a „Szózat“ című alkalmi darabbal. Ugyan ez alkalommal a már jelzett színelőadás is meglesz, — a „Vasgyáros“ című jeles színmű fog eladatni. E előadás, mint értesítnek: Lázár Menyhért, Csiky Dénes, Ferenczy György, Hochsild Lajos, Vákár Lajosné, Agg Tivadarné, Bocsány János s még többen a régibb műkedvelők közül fognak közreműködni. A próbák a napokban meg is kezdtek. Az ünnepély mint előre látható fényesen fog sikerülni és diszes bankett fogja bezárni. A jubiliumi ünnepélyek február hó 1-ső és 2-ik napján lesznek. Előlegesen is ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Az újev első napjával** dúsan felszerelt könyhakerti és virágmag raktárt nyitott meg Budapesten az Arany János utca 11 szám alatt Szávost Alphons az „Országos magyar gazdasági egyesület“ pártfogása alatt álló termény és bizományi üzlet tulajdonosa. — Midőn Szávost urnak, ki üzletét példás rendszerességgel és igazi magyar kereskedői szellemben vezeti, czégének 16 éves fennállásához őszintén szerencsét kívánunk, örömmel üdvözljük vállalatának a könyhakerti és virágmagvak külön osztálya hozzácsatlóása által történt kiterjesztését, tesszük ezt annál inkább, mert nevezett czéget ezen — nem kevés költséggel járó, — intézmény létesítésében vezérelte ama törekvés, hogy nagyszámú megbízói érdekeit magzsükségletük beszerzésénél úgy kényelem — mint pontos és lelkiismeretes kiszolgálása tekintetében elősegítse. — A czég soliditása gazdaközönségünk előtt eléggé ismert, s így vállalatának ezen új ágát bizvást ajánlhatjuk a gazda és kertészkedő közönség figyelmébe. — A diszes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik

Szerkesztői üzenetek:

— **Merkurnak.** Beküldött közleményét átolvastuk; jövőre adjuk. Köszönet.

— **Ij. T. A. urnak Győ-Tölgyes.** Az előfizetési díjt a te nevedben dr. M. S. ur fizette le egy egész évre s így a lap memi fog rendszeren. Szíves igréretet örömmel veszem s bármikor szívesen látlak lapom hasábjain. Addig is üdvözlöt!

Felelős szerkesztő: **Dr. BOCSKOR BÉLA.**

Főmunkatárs: **VITOS MÓZES.**
Kiadó: **GYÖRGYJAKAB MARTON.**

27. vh. szám 1890.

Árverési hirdetés.

Alattirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel bözhírré teszi, hogy a csikszeredai királyi járásbíroság 1090—1889. számú végzése által csikszeredai Pototzki Kristóf és testvére végrehajtatók javára Dosa Gábor kir. táblai bíró és csikszertamási Bogádi Károly ellen 620 frt tőke s járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával

biróilag lefoglalt és 952 frtra becsült Bogády Károly tulajdnát képező széna, gabona, kocsai, szekerek, szánok, ekék, seitések szalma sat.-ból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 2829/1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Csik-Szt-Famáson Bogády Károly ur lakásán leendő eszközökre **1890. évi január hó 8-ik** napján délelőtti 10 órája határidőül tüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. év LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Csik-Szeredán, 1890-ik évi január hó 28-ik napján.

Gondos István,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 2445.—1889.

telekkvi.

Árverési hirdetményi kivonat

A csiksztmártoni kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ferenczi Károlynak, mint a Ferenczi Rózália-féle alapok gondnoka végrehajthatónak, Simon József végrehajtást szenvedő elleni. 135 frt 05 kr tőke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék a csiksztmártoni kir. jbiróság területén Csik-Szt.-Király község határán fekvő, s a csiksztkirályi 16 sz. tjkönyvben foglalt ingatlanokból Simon Józsefet illető felerészre és pedig az 1) rendszám a. ingatlan 80 frt, a 2) rendsz. a. 4 frt, a 3) rendsz. a. 12 frt, a 4) rendsz. 16 frt, az 5) rendsz. a. 11 frt, a 6) rendsz. a. 18 frt, a 7) rendsz. a. 10 frt, a 8) rendsz. a. 4 frt, a a 9) rendsz. a. 32 frt, a 10) rendsz. a. 16 frt a 11) rendsz. a. 2 frt a 12) rendsz. a. 4 frt, a 13) rendsz. a. 10 frt, a 14) rendsz. a. 4 frt, a 15) rendsz. a. 33 frt, a 17) rendsz. a. 12 frt, a 18) rendsz. a. 10 frt, a 19) rendsz. a. 16 frt, a 20) rendsz. a. 6 frt, a 21) rendsz. a. 8 frt, a 22) rendsz. a. 8 frt, a 23) rendsz. a. 8 frt, a 24) rendsz. a. 16 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

És hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1890. évi márczius hó 11-ik** napján délelőtti 9 órakor Csik-Szt.-Király község házána megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok külön-külön becsáranak 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék képes érték papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság. Csik-Szt.-Mártonon, 1889. november 26-án.

Szakács,
kir. aljbiró.

5 vh. szám — 1890.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 53. 1540. 1889. a budapesti V. ker. kir. járásbírósnak 14939. 1889. a segesvári kir. járásbírósnak 4086—1888. és a csikszeredai kir. törvényszék 2641—1889. számú végzése által Hajnó Ignác, Fűspök Ferencz, Mánya Kristófné, J. B. Teutsch és Dr. Wisziák Antal végrehajthatók javára csikszeredai

Wellmann Sámuel és neje Kovács Mária ellen, 140 frt, 187 frt 24 kr, 2000 frt, 303 frt 7 kr, 569 frt 25 kr tőke s járulékai erejéig elrendelt biztosítási és kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag le és felül foglalt és 1221 frt 65 kr becsült lovak, kocsik, sertések, szán, hámszer, hordók, borok palaczkokban, üvegek, csebrek, kádak, ládák, ágynemű, butorok, órák, képek, tükrök, lámpák, ablak függönyök, szönyegek, gyertyatartók, poharak, pléh és konyha edények, evőeszközök sat.-ból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 739. 2032—1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Csik-Szeredán a „Csillag“ czimű vendéglőben leendő eszközökre **1890-ik évi február hó 5-ik** napján délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Csik-Szeredán, 1890. évi jan. hó 15-ik napján.

Gondos István
kir. bírósági végrehajtó.

Fodor Ignác hagyatékához

1—3 tartozó

230 veder jóminőségű

hordókkal, vagy azok nélkül

eladó.

Értekezhetni:

Pál Gáborral,
CSIK-SOMLYÓN.

„RÉPÁTI“

égvényes savanyu-viz

a monarchia legszénsavdúsabb és legtisztább égvényes savanyuvizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint kitűnő sikerrel használtatik: a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomor bajokban, a húgyszervek bántalmainál stb. — Ezen betegségek ellen a „répáti“ savanyuviz a legkellemesebb s egyszersmind a leghathatósabb gyógyító-szer.

Borral vegyítve pompás üdítő ital; savanyubb borokhoz használna: páratlan!

A töltés egy legkitűnőbb töltő-készülékkel eszközöltetvén, a palaczkba töltött viz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos marad. A „répáti“ savanyu-viz friss töltésben és valódi minőségben kapható raktáron.

Csikszeredában: **Gál József** uraknál
Csiksztmártonon: **Cseh Vilmos**

A „RÉPÁTI“ savanyu-viz kútkeszélősege.
GYÖRGY JÓZSEF.
KÁSZON-IMPÉREN (CSIKVÁRMEGYE.)

8—26

MAGVAK.
Szavoszt Alphons
magkereskedése és gazdasági cikkek üzlete
Budapest, V., Arany János-utca 11.
tudatja a n. é. gazda és kertészkedő közönséggel, hogy január hó 1-ével megnyitotta
konyhakerti és virágmag-üzlet osztályát
s ajánlja egészen friss, faj azonos
here, fű, répa, konyhakerti és virágmagvakkal
dusan felszerelt raktárát.
➡ Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök. ➡

1—3 **MINDENNEMŰ**
gazdasági, zöldség- és virágmagvak,
valamint
csokrok, koszoruk és élő-virágok
kaphatók a „Csikmegyei Gazdasági Egyesület“
kertészetében, **CSIKSZEREDÁBAN** (kedd-utca).
A magvak jó csiraképesek s csakis oly fajok hozatnak forgalomba, melyek megynék égalyi viszonyai mellett sikerrel termelhetők s azokhoz tüzetes tenyésztési utasítás mellékeltek.
Árak az ismertebb magkereskedők árjegyzékeiben jelzetteknel 5 százalékkal olcsóbbak.
Ugyanott kaphatók tavasszal nemesített rózsák, — mindennemű zöldség- és virág-plánták
Megrendelések közvetlen vagy levélben Román Istvánhoz intézendők.